

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Історичний факультет

Кафедра політології та філософії

Дипломна робота

бакалавра

**з теми: “ ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ЄС У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ”**

Виконала:

студент 4 курсу, групи Р1-В20

спеціальності 052 Політологія

денної форми навчання

Горліцький Олександр Максимович

Керівник:

Найчук А. В., кандидат філософських

наук, доцент кафедри політології та

філософії

Рецензент:

Кам'янець-Подільський

2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-методологічні аспекти дослідження російсько-української війни.....	6
1.1. Зовнішня політика країн Західної Європи в контексті російсько-української війни як головний концепт дослідження	6
1.2. Принципи, методи та категоріальний аспект дослідження.....	8
РОЗДІЛ 2. Трансформація розвитку воєнних дій російсько-української війни.....	13
2. 1. Особливості російсько-української війни у 2014-2022 роках	13
2.2. Зміна стратегії воєнних дій росії у 2022-2024 роках.....	24
РОЗДІЛ 3. Праксеологічні аспекти зовнішньої політики країн Західної Європи в контексті російсько-української війни.....	30
3.1. Зміни у глобальній політиці під впливом російсько-української війни	30
3.2. Конверсія зовнішньої політики країн ЄС (на прикладі Німеччини і Польщі).....	36
Висновки.....	54
Список використаної літератури та джерел.....	57

Вступ

Російська агресія, розпочата захопленням Криму в 2014 році, призвела до початку російсько-української війни, стала глобальним викликом для світової спільноти, в першу чергу підриваючи безпеку та стабільність країн Західної Європи, що призвело до перебудови зовнішньої політики Європейського Союзу.

Нагальне завдання ЄС, на першому етапі, було не допустити ескалації конфлікту. Однак спроби зупинити ескалацію дипломатичним шляхом не мали значного успіху. Повномасштабне вторгнення російських військ 24 лютого 2022 року, змусило європейців радикально змінити свої зовнішньополітичні підходи. Країни ЄС у зовнішній політиці, перейшли від стратегії «не допуску ескалації конфлікту» до зосередження на підтримці України в її війні проти Росії. Заходи, які використовуються країнами Європейського Союзу, охоплюють досить широкий спектр: від економічних санкцій до військової підтримки України, маючи на меті послабити Росію та змусити її припинити війну проти України. Проте ефект зазначенні заходи будуть мати тільки тоді, коли відбудеться консолідація держав, які входять у Європейський Союз.

Актуальність теми дослідження. Виходячи з складних геополітичних викликів, з якими стикається сучасне суспільство, особливо актуальною виступає проблема реакції країн ЄС на сучасні конфлікти. Один із найбільш важливих та резонансних конфліктів сучасності, як уже зазначалось, виступає російсько-українська війна, яка почалася у 2014 році та має серйозні наслідки для всього регіону. Визначення ролі ЄС у припиненні російсько-української війни, забезпеченні стабільності на території України є чи не найактуальнішою сферою у дослідженні зовнішньо політичного курсу ЄС. Важливо, також проаналізувати, які зміни відбулися в зовнішньо політичному курсі, пертурбації підходів та інструментів у відносинах з Україною та Росією в контексті воєнних дій.

Мета дослідження — проаналізувати реакцію країн Європейського Союзу на російсько-українську війну, визначити стратегічні цілі та інструменти зовнішньої політики ЄС в контексті війни та її наслідків.

Реалізації поставленої мети підпорядковане виконання таких завдань:

- уточнити основний концепт дослідження «зовнішня політика країн Західної Європи в контексті російсько-української війни»;
- обґрунтувати принципи, методи та категоріальний аспект дослідження;
- простежити трансформацію розвитку воєнних дій в ході російсько-української війни;
- охарактеризувати особливості війни 2014-22 роки;
- встановити специфічні прояви зміни стратегії воєнних дій Росії у 2022-2024р;
- розкрити зміни у глобальній політиці під впливом російсько-української війни;
- проаналізувати конверсію зовнішньої політики країн ЄС (на прикладі Німеччини і Польщі).

Об'єкт: Зовнішня політична ЄС.

Предмет досягнення: Зовнішня політика країн ЄС у контексті російсько-української війни

Методи дослідження. Відповідно до цілей і завдань наукове дослідження здійснено за допомогою діалектичного, герменевтичного, порівняльного та структурно-функціонального методів. Використання зазначених методів у взаємозв'язку та взаємодоповненні дозволило виявити ключові суперечності та причинно-наслідковий зв'язок досліджуваних проблем, чинники і умови їх розв'язання, а також здійснити на цій основі відповідний прогноз розвитку ситуації на майбутнє. В основу дослідження

лягли принципи науковості, цілісності, історизму, політичної зумовленості, єдності загальнолюдського і національного, теорії і практики, що стосуються російсько-української війни та дій ЄС.

Структура та обсяг дипломної роботи: Робота складається зі вступу трьох розділів, шести підрозділів, висновків, списку використаної літератури. Обсяг роботи - 62 сторінки

Список використаних джерел і літератури

1. Укрінформ. (2023). Польща передала Україні перші винищувачі МіГ-29. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3690828-polsa-peredala-ukraini-persimig29.html>.
2. Харпер Дж. (2023). Як війна в Україні впливає на економіку Польщі. DW.com. URL: <https://www.dw.com/uk/yak-viina-v-ukraini-vplyvaie-na-ekonomiku-polshchi/a-61447821>.
3. Клінгбайль Л. (2023). Фонд імені Фрідріха Еберта (Friedrich-Ebert-Stiftung).
4. Завгородня В.М., Чернявський А.Л. (2023). Вплив російсько-української війни на розвиток європейської дипломатичної служби.
5. Borrell, J. (2022). The EU's response to Russia's aggression against Ukraine. European Union External Action. Retrieved from EU External Action.
6. Укрінформ. (2023). Польща торік виділила Україні допомоги майже на \$7 мільярдів. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubriceconomy/3686060-polsa-torik-vidilila-ukraini-dopomogi-majze->.
7. Європейська Рада. (1999). Стратегія Європейського Союзу від 11.12.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_492#Text.
8. Віднянський С. (2022). Російсько-українська війна: геополітичний контекст.
9. Левченко Юрій Іванович. (2022). Російсько-українська війна Частина 1: Неоголошена війна (20 лютого 2014 – 24 лютого 2022).
10. Демченко О. (2023). Падіння Німеччини: як криза нищить економіку. LB.ua. URL: https://lb.ua/world/2023/07/21/566135_padinnya_nimechchini_yak_kriza_nishchit.html.
11. Смолій В.А., Ясь О.В. (2022). Сучасна російсько-українська війна у світлі постколоніалізму. Вісник НАН України.
12. Кузь О.М., Чешко В.Ф. (2023). Вплив російсько-української війни на світовий порядок. Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця.

13. Подоляк М. Україна просить у Європи зброю... Михайло Подоляк. Twitter. URL: https://twitter.com/Podolyak_M. Дата публікації: 17.04.2022. Дата перегляду: 19.04.2022.
18. Council of the European Union. (2022). Council conclusions on EU's response to Russia's invasion of Ukraine. Official Journal of the European Union. Retrieved from Official Journal of the European Union.
19. Романів Х. Євроінтеграція національного приватного права як умова правового прогресу. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І.В. Красницького. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2021. 404 с.
20. Брехня Кремля про українських захисників та захисниць // VoxUkraine | «Вокс Україна» – більше ніж найкраща аналітика про Україну. URL: <https://voxukraine.org/brehnya-kremlya-pro-ukrayinskyh-zahysnykiv-tazahysnyts/>. (дата звернення: 01.04.2023).
21. Вебер Ф. Європа в глобальному просторі безпеки на початку нового десятиліття. Частина 1: Дослідження Австрійського інституту європейської політики та політики безпеки. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/geopolitics/yevropa-v-globalnomu-prostori-bezpeki-napochatku-novogo-desyatilittya-chastina-1>
22. Від «уничтожить нацистов» до «уничтожить украинство»: як змінилася російська пропаганда за 8 місяців війни // StopFake. URL: <https://www.stopfake.org/ua/ot-unichtozhit-natsistov-do-unichtozhit-ukrainstvokak-izmenilas-kremlevskaya-propaganda-za-dva-mesyatsa-voyny/>. (дата звернення: 06.05.2023)
23. Гордієнко М. Г. Інформаційні наративи як інструмент гібридної війни. Соціально-політичні процеси в Україні та світі у контексті глобалізаційних перетворень: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 23 квітня 2021 року). Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С. 50-60
24. Договір про Європейський Союз. Маастрихт, 7 лютого 1992 року. Текст зі змінами та доповненнями від 13 грудня 2007 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029#Text.

25. Заноз Н. П'ять міфів російської пропаганди про Україну // Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29137371.html>. (дата звернення: 04.05.2023).
26. Криве дзеркало російської пропаганди: слова, що вбивають // Speka - онлайн медіа про технології та підприємництво. SPEKA.media. URL: <https://speka.media/spilnota/krive-dzerkalo-rosiiskoyi-propagandi-slova-shhovbivayut-9ww209/amp>. (дата звернення: 07.04.2023).
27. Мельник О.Г. Механізм захисту фундаментальних прав людини у Європейському Союзі: нормативні та правові гарантії забезпечення. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 4. С. 40–44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-4/8>
28. Немирич С. 2019-й. Що далі? URL: https://zn.ua/ukr/article/print/international/2019-y-scho-dali-309691_.html
29. Тимошук О.Г. Набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС в умовах війни в Україні: міжнародно-правовий аспект. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2022. БНАУ. С. 83–85. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7941/1/Nabuttia_Ukrainoiu.pdf.
30. Щербанюк О.В. Реалізація принципів організації та діяльності органів публічної влади України в умовах війни. Правові засади організації та здійснення публічної влади. 2022, 401 с.
31. European Commission. (2022). Support for Ukraine: A strategic priority for the EU. European Commission. Retrieved from European Commission.
32. Gstöhl, S., & Lannon, E. (Eds.). (2022). The European Union's Strategic Compass: Navigating through Uncertainty. Edward Elgar Publishing.
33. Haukkala, H. (2022). EU-Russia Relations and the War in Ukraine: The Limits of Normative Power Europe. Palgrave Macmillan.
34. Keukeleire, S., & Delreux, T. (2022). The Foreign Policy of the European Union. Palgrave Macmillan.
35. Mälksoo, M. (2022). The politics of sanctions: European Union's response to Russia's aggression in Ukraine. *Journal of European Integration*, 44(3), 289-306. doi:10.1080/07036337.2022.2047981.

36. Smith, M. E., & Youngs, R. (2022). The EU and Ukraine: The unintended consequences of European foreign policy. *International Affairs*, 98(2), 485-504. doi:10.1093/ia/iia048.
37. Tocci, N. (2022). *Framing the EU's Global Strategy: A Stronger Europe in a Fragile World*. Palgrave Macmillan.
38. Whitman, R. G. (Ed.). (2022). *The European Union as a Global Conflict Manager*. Routledge.
39. Zhuravskaya, E. (2022). Economic Implications of the EU Sanctions on Russia: A Comprehensive Analysis. *European Economic Review*, 144, 103913. doi:10.1016/j.euroecorev.2022.103913.
40. European Parliament. (2023). Resolution on the EU's response to the war in Ukraine. European Parliament. Retrieved from European Parliament.
41. Giumelli, F. (2023). The effectiveness of EU sanctions: Lessons from the Russia-Ukraine conflict. *Journal of Common Market Studies*, 61(1), 25-43. doi:10.1111/jcms.13245.
42. Hadfield, A. (2023). EU foreign policy and the crisis in Ukraine: From regional power to global actor. *European Foreign Affairs Review*, 28(1), 67-86. doi:10.54648/EERR2023006.
43. European Policy Centre. (2023). *Ukraine's path to EU membership: Challenges and opportunities*. EPC Discussion Paper. Retrieved from European Policy Centre.
44. *Ukraine Contested Nationhood in a European Context* / Ulrich Schmid: "Routledge", 2021. 128 c.
45. *Derek Averre The Ukraine Conflict: Security, Identity and Politics in the Wider Europe* / Derek Averre, Kataryna Wolczuk: "Routledge", 2019. 272 c.
- Debating the War in Ukraine Counterfactual Histories and Future Possibilities* / Tuomas Forsberg, Heikki Patomäki: "Routledge", 2022. 110 c.
46. *The European Union: Integration and Enlargement* / R. Daniel Kelemen, Anand Menon, Jonathan Slapin: "Routledge", 2018. 164 c.
47. United Nations Population Fund UNFPA strategic plan, 2018–2021. Second regular session 2017 5 to 11 September 2017, New York Item 7 of the provisional agenda UNFPA – Strategic plan, 2018–2021. Executive Board of the United Nations Development Programme.

48. Anghel V., Jones E. Is Europe really forged through crisis? Pandemic EU and the Russia–Ukraine war. *Journal of European Public Policy*. 2022. Pp. 1–21. URL: <https://doi.org/10.1080/13501763.2022.2140820>.
49. Bélanger Marie-Eve. What prospect is there of Ukraine joining the EU? LSE European Politics and Policy (EUROPP) blog. 2022. P. 5.
50. *Russia, the West, and the Ukraine Crisis* / Elias Götz: “Routledge”, 2019. 160 c.
51. The Versailles declaration, 10 and 11 March 2022. European Council. 11 March 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/11/the-versaillesdeclaration-10-11-03-2022/>.
52. *War, Peace, and Populist Discourse in Ukraine* / Olga Baysha: “Routledge”, 2023. 128 c. 46.